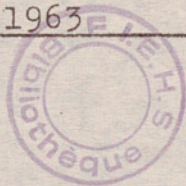

Abril, 1963

Ap.Nal. # 14.81

Bogotà.Colòmbia.

I així mai per nosaltres se'ns tanca ni s'allunya
la mà que als nostres pares per segles ha guardat,
i sempre tindrem pàtria els fills de Catalunya,
mentre al Cel s'aixequin els pics del Montserrat.
Jaume Collell.

27 d'abril. LA MARE DE DEU DE MONTSERRAT, PATRONA DE CATALUNYA !.

Verdaguer i Montserrat, de Joaquim Ruyra. (Fragment).

Segons d'on contempleu, les seves arestes dentades i els seus pics alterosos i esvelts us suggeriran la idea de gegantins campanars i cimboris d'una catedral gòtica. Des d'un altre punt de vista, en canvi, els seus grenys de pedra, mòrbids, sacsoners, engalanats de torterols d'eu-ra i coronats de flors i rams, us faran pensar en les columnates i esculptures d'un grandios altar barroc. Penetreu després en certs paratges cavernosos i us decantareu a somniar-hi arcs i voltes i portals romànics. Ací, en un planell sobrecaçat de roques arrastellades, sospitareu relíquies d'un claustre enderrocat; allà rellevant-se enfora, el mur que circumda una vall misteriosa descobrireu una trona, digna d'un predicador sobrehumà; més enllà, perdudes tal volta entre boirines, llambregareu les trompes d'un orgue colossal i us complaureu a imaginar el músic, proporcionat a llurs dimensions, que hagi de fer-lo sonar: una mena d'àngel miltonià, en el pit del qual un feix d'arramats pins centenaris representaria un ornament tan minúscul com el d'un pomell de violes en el pit d'una de les nostres damiselles.

Fenòmens imprevistos us hi sobtaran sovint. Ara us moureu dintre una vaporosa foscor que amb pru feines us permetrà veure la senderola que trepitgeu; ara, tot d'un plegat, s'obrirà al davant vostre una clariana esbandida de sol i us adonareu, amb rodaments de cap, que es bada arran dels vostres peus un precipici espantós, al capdevall del qual, a través de balvors de fondària, obirareu un paisatge llunyà, on els rius semblen fils d'argent i les viles i ciutats tenen l'aparença de vesperets.

Adés caminareu per alteroses soledats, dintre un silenci d'insuportable vacuitat desoladora; adés us internareu per paratges on les més mínimes remors s'augmenten i multipliquen prodigiosament, desvetllant, ací i allà cent ecos invisibles que, de l'una a l'altra, trameten al lluny del lluny una basardosa veu d'alerta.

LA LLANTIA DE MONTSERRAT de Josep Carner (fragment)

Felip Quint per la muntanya
va pujant esmaperdut;
a l'ermita del Diable
el diable li ha rigut.
A l'ermita de sant Dimes
ha oit: - No vagis avant!
jo també vaig ésser lladre
converteix-te i pots ser sant!

Felip Quint afollat d'ira
fueta al corcer roent
i al darrera duu la boira
que l'empaita follament.
Felip Quint entra a l'església
com un llamp de tempestat;
quan l'ha vist la Moreneta
son bell rostre li ha girat.

"La Diada de Sant Jordi". de Joan Maragall (fragments)

La diada de Sant Jordi
és diada assenyalada
per les flors que hi ha al mercat
i l'olor que en fan els aires,
i les veus que van pel vent :
"Sant Jordi, mata l'aranya"!
L'aranya que ell va matar tenia molt mala bava,
terenyinava les flors
i se'n xuclava la flaire,
i el mes d'abril era trist
i els nens i nenes ploraven.

.....
Quan el Sant hagué passat
toti jardí se retornava;
per'xò cada any per Sant Jordi
és diada assenyalada
per les flors que hi ha al mercat
i l'olor que fan els aires.

El 14 d'abril del 1931, en Francesc Macià
proclamava la REPUBLICA CATALANA !

De la Història de la Llengua Catalana. (Del llibre "Literatura Catalana Antiga", de Joaquim Molas :

"Segle XIII.- El català, com les altres llengües romàniques, prové del llatí vulgar, és a dir, del llatí parlat pel poble. El canvi fou lent i gradual, i per tant, és difícil de fixar amb exactitud el moment en què s'inicia pròpiament la història de la nostra llengua. La literatura és tan vella com la llengua, perquè el poble sempre ha cantat i narrat cançons i llegendes heroiques i satíriques, d'enamorats, de romeus, etc., D'altra banda, hem de creure que, des del Segle IX, hi hagué, al nostre país una predicació en llengua vulgar. Ni les cançons ni les llegendes populars, ni d'aquesta predicació primitiva, no en poseim cap mostra.

"Segons sembla, el text català més antic que se'ns ha conservat, bé que molt fragmentàriament, és la versió del "Forum Judicum" feta durant el Segle XII. Les "Homílies d'Organyà" són del final del XII o del principi del XIII. De mitjan segle XIII són els dos poemes religiosos més antics: " L'Epístola farcisa de Sant Esteve" i la composició "Aujats, senyors qui credets Déu lo paire".

Conferència en el Centre Basc. El dia 29 del març passat, el Sr. Félix de Gamboa, vocal de la Junta Directiva, va dissertar sobre la personalitat de Sabino de Arana i Goiri. En un tó interessant i d'amenitat, ens va contar com, Sabino de Arana, fou, en unió del seu germà Lluís, el que va donar a conèixer als bascs la seva pàtria EUZKADI, "Euzkadi es la Patria de los Vascos"! . En els seus estudis lingüístics, polítics i jurídics, com també en els seus escrits, va deixar ben definit que la vella Euzkaleria, tenia totes les característiques de NACIO i, per tant, calia que es constituís en ESTAT.

Fou empresonat i perseguit. Va néixer a la República d'ABANDO, el 26 de gener del 1865 i va morir a Sukafieta el 26 de juny del 1922. Va estudiar Dret a la Universitat de Barcelona i l'esperit d'ella i el del seu temps, va contribuir a definir les seves tesis polítiques sobre la independència d'Euzkadi.

De la denominació de les terres catalanes. - De "Serra d'Or", agost-septembre 1962.

Retalls d'un article de Joan FUSTER :

" Malgrat tot, "valencians" i "mallorquins" continuaren dient-se catalans. Amb una mica de paciència, hom podria confeccionar una abundant antologia de textos històrics i literaris que ho demostrarien: valdria la pena d'intentar-la :

" Jo em limitaré a adduir ací uns pocs testimonis, significatius, si més no, per la data. El 1417, en escriure la seva "Disputa de l'Ase", fra Anselm Turmeda afirma de sí mateix - i copió el passatge de la versió francesa de l'obra - que " est de nation cathalaine et nay de la cité de Mallorques". Durant la guerra entre "ciudadans" i "forans", en el regnat d'Alfons el Magnànim, i també a Mallorca, un capitost del partit dels "ciudadans", Jaume Cadell, diria : " Pensau que tots som catalans, e havem fama per tot lo món d'ésser lleials vassalls a nòstron rei i senyor... Les paraules de Calixt III : -"Papa catalanus" - es deia - com un signe més, entre altres, d'un instant gloriós per a la "nació catalana" : "Magna profecto est gloria nationos catalanae diebus nostris"... i en aquells temps el gentilici "català" arribava a ésser aplicat a tots els súbdits de la corona d'Aragó, encloent-hi els aragonesos.

" I encara el 1539, quan es publicava a València la primera edició dels versos d'Auziàs March, amb la traducció de Baltasar de Romani, la portada del llibre fa constar que "el famosissima filosofo y poeta, "era cavallero valenciano, de nación catalán".

" Quan Ramon Muntaner, en la seva "Crònica", explica el seu retorn a terres valencianes, on acudia a casar-se amb una dama indígena, no diu pas que va a València", o "al regne de València", sinó "a Catalunya".

D' Andorra . -

D'un discurs del juny de l'any passat, del Síndic de les Valls :

"De moment i per començar, el M.I. Consell General els facilita diccionaris, gramàtiques i llibres de lectura catalana, i espera que se'n farà ús creixent en les escoles. No ens cansarem d'insistir sobre aquest punt capital : el poble andorrà ha conservat a través dels segles la personalitat, la fesomia pròpia, i els usos i costums, i la fe i l'amor a la pàtria andorrana, perquè, entre altres coses, ha sabut conservar la llengua, que és instrument d'expressió del seu patriotisme andorrà. L'ha parlada millor o pitjor, l'ha escrita bé o malament, però, què n'ha estat d'important, per a Andorra, que un manament, per exemple, fos redactat sempre en català, encara que contingués unes magnífiques faltes d'ortografia !

I segueix : "Per consegüent, el català ha d'ésser una assignatura més en els programes de les escoles d'Andorra, sense l'aprovació de la qual no es lliuri el certificat d'estudis primaris. Aquest és el desig ni del M.I. Consell General".

En l'edició del 14 de juny 1962, "La Dépeche du Midi", reproduïa en català el discurs del Síndic.

De raó natural. -

En una pastoral del 20, de novembre de l'any passat, l'Il·lustríssim senyor bisbe de Mallorca, Mons. Jesús Enciso, parlant de la seva primera Visita a la diòcesi, diu :

"Visitarem tots els centres d'ensenyament: els de l'Església i els de l'Estat, i àdhuc els d'algunes entitats particulars...."

"Escoltàvem llurs respostes, en les quals gairebé sempre reexíen, i intentàvem d'ajudar-los quan semblaven vacil·lar. A alguns, que lluitaven amb les paraules del Credo, ensopegant a cada pas amb el perill de no arribar al capdevall, els demanàvem que el diguessin en mallorquí, i la llengua se'ls deixava anar amb una facilitat sorprenent."

"L'incident no deixava de produir-nos satisfacció. Perquè aquells mateixos infants quan jugaven amb llurs amics parlaven mallorquí. I quan besaven llurs pares i rebien d'ells consells, recomanacions, carícies, parlaven també en mallorquí. La llengua mallorquina era el doll pel qual l'ànima d'aquests infants vessava a l'exterior l'aigua fresca i cristal·lina de llurs sentiments més personals. ?Per què només en parlar amb Déu o amb la Mare de Déu havien d'obstruir aquest corrent natural per a expressar-se en una altra llengua, encara que fos de tanta categoria com la castellana ? ?No equivaldria això a excloure la religió del nombre de les coses més íntimes ? "

Sant Pere Claver, quan per allà el 1.600 escrivia als seus, des de Mallorca, ho feia en català, segons text que encara es conserva. (Veure "El Esclavo de los Esclavos" d'Angel Valtierra, S.J.)

Els darrers dies del poeta Verdaguer.- Jacint Verdaguer, Mn. Cinto, morí a la vil·la Joana, de Vallvidre-

ra, propietat del senyor Miralles que va cedir la finca al poeta en la seva darrera malaltia. Malalt i trist, després de les angúnies en què havia viscut, Verdaguer ja només pensava en la mort. Un dia, els seus admiradors, van comparèixer molt contents al seu llit anuncian-li una gran alegria.

- Monssén Cinto, li anem a donar una notícia que el farà molt content.
- I això i això..... deia el malalt amb veu trista.
- Doncs que Sa Majestat Alfons XIII s'ha dignat atorgar-li la Gran Creu d'Alfons Xè.
- Una altra creu! ..... va dir el poeta.

Comentari : Ben a l'inrevés del cas del poeta Josep M. de Sagarra !

Geogràfica. - - Home! si vas per Colòmbia, mira de veure't amb un cosí germà de la mare, que fa un grapat d'anys se'n va anar a Buenos Aires!

I així és que "Sempronio" a "Destino", (Núm.1319 de l'any passat) ens presenta la fotografia d'un jesuïta, Bisbe de Quezaltenango, aclarint-nos que ho és de Colòmbia.

Potser sí, doncs, que qualsevol dia, amb mitra i tot, ens el trobarem passejant per la "Sèptima" !

Guifred - Guifred el Pilós, es el fundador de la dinastia comtal catalana (vegi's el Butlletí de Gener i Febrer del 1961) . Comencà la reconquesta traient els àrabs de tota l'alta Catalunya, col.locant les fronteres al riu Segre i en els contraforts dels rius Llobregat i Anoia, darrera els quals els àrabs ocupaven el Penedés, Camp de Tarragona i altres comarques de la Catalunya Nova. Tot el regnat de Guifred fou una obra de restauració coronada pel Casal de la Pàtria, el Monestir de Ripoll.

Borrell I - Sunyer - Amdós eren fills de Guifred, es dedicaren a completar l'obra de llur pare i fomentaren les arts i la repoblació del país. Sunyer eixamplà les fronteres conquistant el Penedés.

Borrell II - Invasió de Catalunya - Almansur, el més gran capità que els àrabs tingueren, reuní un exèrcit formidable ; al seu davant es llancà a la conquesta i tot ho arrasà d'un extrem a l'altra de la Península. En 985 entrà a Catalunya i li sortí a l'encontre Borrell amb tota la seva gent. Borrell fou vençut i als pocs dies els àrabs assaltaven Barcelona, degollaven els habitants i calaven foc a la ciutat. Reconquistada la ciutat amb les soles forces catalanes, quedà de fet establerta la independència de la Marca.

Ramon Borrell - Borrell II fou succeït per Ramon Borrell i Armengol, el primer en el comtat de Barcelona i el segon en el d'Urgell. El fet més important d'aquest regnat fou l'expedició catalana a Còrdova en ajuda de Mahomed. Amdós comtes marxaren acabdillant uns 9.000 cavallers i s'internaren per terres d'Espanya; de primer quedaren triomfants Mohamed i els catalans , però després foren vençuts pels berbers. En la desfeta moriren el comte Armengol d'Urgell i els bisbes de Barcelona i Girona, que acompanyaven la host.

Berenguer Ramon I - Ramon Borrell feu sobirana dels comtats de Barcelona, Girona, Ausona, i Manresa, pertanyents a la casa de Barcelona a la comtessa Ermesindis. Son fill Berenguer Ramon I , el Corb, a qui de dret pertanyia el regne, hagué de sofrir , doncs, la tutela de la seva mare. En morir repartí el regne entre els seus fills. Deixà a Ramon Berenguer els comtats de Girona i Barcelona fins al Llobregat; a Sanx el país del Llobregat i terres àrabs amb la ciutat d'Olèrdola ; i a la seva segona muller Guisla i son altre fill Guillem el comtat d'Ausona.

Els comtats catalans - Des del començament de la reconquesta , Catalunya estigué repartida en territoris o comtats que foren un centre d'activitat i un caliu d'amor patri. En reconèixer el dret hereditari dels feus a darrers del segle IX, es convertiren els comtats catalans en petites nacions o estats que s'aliaven amb la casa de Barcelona, formant com una federació. Aquests territoris o comtats eren els de Barcelona , Ausona, Urgell, Cerdanya, Conflent, Rosselló, Empordà, Perelada, Besalú, Girona i el Pago Bergista (Berga). Però a començaments dels segle XII aquests comtats passaren a la casa de Barcelona en la persona de Berenguer III, continuant solsament amb llur autonomia els d'Empúries i Urgell, fins als darrers temps de la casa d'Aragó. Simultàniament amb els nostres comtats existien independents, formant regnes àrabs Lleida i Tortosa, i formant comtat fora de la Marca el Pallars i la Ribagorça.

Ramon Berenguer, el Vell - Pujà al tron a l'edat d'onze anys, i els seus primers actes foren emancipar-se de la tutela de la seva àvia Ermesindis, i recuperar les possessions comtals repartides pel seu pare entre els altres germans, per aconseguir-ho es valgué de la diplomàcia atreient-

se els nobles del país. Durant el seu regnat tingueren lloc grans esdeveniments com són: la consagració de les Seus de Barcelona, Girona i Vic; l'avenç de les fronteres accidentals, gràcies als esforços dels comtes d'Urgell i la promulgació dels Usatges, que tingué lloc al Palau de Barcelona (1071) amb l'assenyament dels magnats de la terra convocats amb tal objecte.

Ramon Berenguer II i Berenguer Ramon II - Aquests eren fills bessons de Ramon Berenguer I, i en el testament disposà que fossin hereus junts, amb una completa igualtat de facultats i atribucions. Aquest estat, fou causa de desavinences. A fi d'evitar una topada, es procedí a la separació de les rendes i alous de cadascun (1079) i convenint que un germà habitaria el palau comtal durant mig any, i l'altre mig any el següent. Amb tot i això l'enemistat anava creixent, fins que, un dia de caça, Ramon Berenguer, anomenat Cap d'estopa, per la seva rossa cabellera, fou trobat assassinat a la vora d'un gorg de prop d'Hostalric. La consciència pública assenyala son germà Berenguer Ramon com autor d'aquell crim i la història ho ha confirmat posant-li l'estigma de Fratricida.

Ramon Berenguer III, el Gran - Entrà a governar a l'edat de 15 anys i posseint solsament els comtats de Barcelona, Ausona, Girona i Manresa, dins de Catalunya, i a l'altra part dels Pirineus els comtats del Llenguadoc; però al cap de pocs anys adquirí els de Besalú i Cerdanya; quedant amo de tot el territori fora dels comtats d'Empúries i Urgell que s'anaven perpetuant. Vidu per segona vegada sense haver tingut successió, Ramon Berenguer III es casà en terceres noces (1112) amb Dolça, qui li aportà en dot la Provença, de la qual era pubilla, i per tant quedà unida a Catalunya.

Ramon Berenguer conquistà, amb l'ajuda dels Pisans, les illes Balears (1115), ajudat dels mateixos féu una expedició a València, i la conquistà, però sense conservar-la; intervingué també en els assumptes d'Itàlia, auxiliant Pisa contra Gènova, i el príncep de Sicília.

Al morir, dividí els seus Estats, donant a son fill primogènit Ramon Berenguer IV, Barcelona; i al segon Berenguer Ramon, la Provença.

Ramon Berenguer IV, el Sant - Als primers anys del seu regnat tingué lloc un fet de gran transcendència. Alfons, el Batallador, rei d'Aragó, morí sense deixar fills i llegà el regne als cavallers Templers i Hospitalers; però els aragonesos elegiren un germà anomenat Ramir II, el Monjo. Aquest Ramir, tingué una filla Petronella, que prometé per esposa al Comte de Barcelona (1137) cedint-li al mateix temps el seu reialme; el casament es realitzà en 1150, i des deleshores fou consumada la unió del regne d'Aragó amb el Principat de Catalunya, amb la base d'una completa autonomia per a ambdues nacions.

Després d'haver ajudat poderosament el rei de Castella, Alfons VII, per a la conquesta d'Almeria, dirigí les seves armes contra els darrers baluards que els àrabs encara tenien a Catalunya. S'apoderà de Tortosa (1148), la presa de Lleida (1149) gràcies a l'ajut del Comte Armengol d'Urgell. De llavors ençà tenim completats els límits de Catalunya; solsament a les cingleres de Prades i Ciurana quedaren alguns taifes d'àrabs que foren trets al cap de pocs anys (1153).

La rebel·lió de Provença originada per la família dels Baus, que pretenia la sobirania en aquell país; i la guerra amb Tolosa, duraren llargs anys (1144 a 1162) però aconseguí la pau políticament, deixant assegurada la situació de l'hereu del comtat de Provença, que era el seu nebot Ramon Berenguer IV. Al morir deixà l'Aragó i Barcelona a son hereu Ramon, anomenat després Alfons I.